

FOAIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul Abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr.
" " " " pe 1/2 an . 2 " 50 "
" România și străinătate pe an . 14 franci
" " " " pe 1/2 an 7 "

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicații oficiale, concurse,
edictate etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până
la 150 de cuvinte, 3 fl., până la 200 de cu-
vinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.

Correspondențele se adresează redacției
„FOAIA DIECESANĂ“;
eară banii de prenumerațiune și inserțiunilor la
ADMINISTRAȚIA
Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș.

PARTEA OFICIALĂ.

Maiestatea Sa Împăratul și Regele nostru în Bistrița.

Cuvântarea

Excelenței Sale I. P. S. D. arhiepiscop și mitropolit
NIRON ROMANUL, ținută cu ocaziunea prezentării
deputațiunii bisericii din arhiepiscopia înaintea Maiestății
Sale la Bistrița în 1/13. Septembrie.

(Textul autentic român.)

*Maiestatea Voastră cesară și apostolică-regească!
Preagrațioase Doamne!*

Între referințele noastre interne din țeară, care dau une-orî ansă la îngrijiri îndreptățite, ne servește totdeauna spre mare mângăere sufletească a sîi cu grațitudine, că Maiestatea Voastră, preagrațiosul nostru domn și rege, Vă îndurați preagrațios a Vă estinde grațiile de domnitoriu și grija părintească deopotrivă asupra tuturor supușilor credincioși, fără deosebire de religione și naționalitate; azi însă, când și noi în rînd cu ceilalți corporațiuni eclesiastice și lumesci prezentate aici, avem fericirea de a Vă saluta pe Maiestatea Voastră, supremul protector al bisericii noastre, cu cea mai profundă reverință omagială în acest ținut extrem al arhiepiscopiei noastre, bucuria ne este deplină și — sperăm — nesecabilă.

Nutrească alții orî și ce părere despre nisuițele bisericii noastre naționale trecute prin multe adversități, noi și la ocaziunea aceasta putem asigura sîrbătorește pe Maiestatea Voastră, că preoțimea și poporul credincios al bisericii greco-orientale române din patrie își va păstra totdeauna nemaculate ca cele mai principale virtuți cetățenesci, fidelitatea tradițională și alipirea firmă către gloriosul tron al Maiestății Voastre, de asemenea și respectul oma-

gial față cu legalul organism de stat, și preste tot va face pentru promovarea binelui comun tot ce le este posibil prelângă scutirea intereselor vitale, îndreptățite și patriotice, ale religiei și naționalității noastre.

Prelângă această esprimare sinceră și nealterabilă a devotamentului nostru omagial, ne luăm totodată voie a recomanda și pe viitoriu cu cea mai profundă reverință biserica noastră și instituțiunile ei fundamentale nescatei grații de domnitoriu și grijei binefăcătoare părintesci a Maiestății Voastre; ear după toate acestea, înoindu-ne pioasele rugăciuni de toate zilele, implorăm din adîncul sufletului binecuvîntarea lui Dumnezeu preste Maiestatea Voastră, ca intențiunile, ce le aveți ca principe înțelept, să le puteți realiza încă într'un lung șir de ani spre fericirea popoarelor Maiestății Voastre credincioase și mulțamitoare.

(Romănesc:) Maiestatea Sa, preagrațiosul nostru Monarch, să trăiească la mulți ani fericiți!

Răspunsul preagrațios al Mai. Sale.

(Textul autentic român.)

Primesc cu sinceră mulțămită omagiile și alipirea credincioasă a clerului bisericii greco-orientale române.

Fiiți convinși, că paladiul cel mai firm al religiei și naționalității d-voastre este legalul organism de stat. Considerați de o problemă principală a misiunii sacre ce o aveți, a cultiva nu numai pacea confesională, ci și cea națională, și pe lângă declararea grației mele regesci, ve asigur, că biserica d-voastre și instituțiunile ei fundamentale pot conta și de acum înainte la grija mea binevoitoare.

Maiestatea Sa în Timișoara.

În 4/16. l. c. la 9 oare dimineața **Maiestatea Sa** a sosit la *Timișoara* spre a cerceta expoziția. Cu această ocaziune clerul bisericii noastre române gr. or. din diecesa Aradului și a Caransebeșului s'a prezentat naintea **Maiestății** Sele în deputăciune de 30 de membri compusă în număr egal din amendoane diecesele, în frunte cu PP. SS. DD. Episcopi: *Ioan Mețianu* al Aradului și *Nicolae Fopea* al Caransebeșului.

Prea Sântia Sa D. Episcop *Ioan Mețianu*, ca cel mai bătrân arhieru, conducând deputăciunea a ținut următoarea cuvântare:

„*Maiestatea Voastră cesară și apostolico-regească!*
Preagrațioase Doamne!”

Venirea preagrațioasă a **Maiestății** Voastre în aceste ținuturi, locuite în mare parte și de credincioșii noștri, nă-a dat și noaue, arhipăstorilor dieceselor gr. or. române a Aradului și a Caransebeșului, precum și consistoarelor acestor diecese, cea mai plăcută ocaziune ca, în numele credincioșilor noștri, să ne putem exprima credința neclătită, moștenită dela străbunii noștri și supunerea noastră omagială către **Maiestatea Voastră** și către augusta casă domnitoare.

Biserica română națională gr. or. mulțumesc îngrijirii părintesei și grației **Maiestății** Voastre vieață sa cea nouă, carea se nizuiesc a o consolida tot mai mult spre binele preainaltului tron și al patriei, precum și spre binele credincioșilor săi.

Pelângă exprimarea celor mai adânci sentințe de recunoștință, rugăm pe **Maiestatea Voastră** să Ve îndurați a primi prea grațios și din partea noastră manifestarea credinței noastre neclătite și supunerii noastre omagiale, și de a învrednici și mai departe biserica și poporul nostru, deapurarea credincios, de preainalta grație regească.

Noi și toți credincioșii bisericii noastre nu vom înceta nici odată în rugăciunile noastre de a înimplora dela Tatal ceresc, ca pe **Maiestatea Voastră**, preagrațiosul Domn și Rege al nostru, să Ve trăiească mulți ani spre fericirea patriei și spre prosperarea bisericii noastre.

(romănesce) „Să trăiească **Maiestatea Sa!**”

Răspunsul preagrațios al Mai. Sele:

„*Mă bucur foarte, că folosindu-ve de venirea mea aici, v'ați înfășoșat și D-Voastră naintea Mea. Manifestarea neclătitei D-Voastre credințe o primesc cu mulțumită și promit, că interesele bisericii D-Voastre, a căror asiduă îngrijire v'o pun la inimă, voi fi totdeauna gatu a-le sprigini.*”



Esamenele de calificăciune pentru învățători s'au ținut de Luni în 2/14 până inclusive Joi în 5/17. l. c. și s'au dechierat de învățători calificați următorii învățători substituiți: *Aureliu Bărboniu* din Luncași, *George Francescu* din Draxinesci și *Mătnicul-Mic*, *George Mieșa* din Simersig, *Dionisie Popoviciu* din Prisaca, *Alexiu Trică* din Tuferi, *Moise Fiath* din Luncași și *Valeriu Popoviciu* din Herneacova; apoi absolvenții de pedagogie: *Constatin Baia* din Marcoveți, *Petru Ciorogariu* din Var, *Traian I. Gașpar* din Hezeriș, *Vasiliu Miclea* din Iertof, *Stefan Otonoga* din Ciorda, *Iosif Puschița* din Caransebeș, *George Simeria* din Glimboca și *Nistor Trandafir* din Sasca-Română; în fine absolvențele de pedagogie: *Ana Baba* din Satul-Nou și *Floare Bérlea-Căiman* din Vărădia.

PARTEA NEOFICIALĂ.

Explicarea faptelor sântilor Apostoli,

de

Mihaïu Juica, preotul Srediștei-Mici.

(Continuare.)

h) Din Asia. Aci nu este de cugetat la continentul Asia, ci la un ținut din Asia mică numit Asia. Care anume să fie acel ținut din cărțile s. scripturi nu se poate vedea destul de chiar și limpede. După I. Macaveiu VIII. 6. Siria ar fi să fie acest ținut. Acolo cetim: „*Și pe Antioch împăratul cel mare al Asiei.*”. Antioch era regele Siriei. La faptele apostolilor XVI. 6. Asia se vede a fi o țeară mare compusă din mai multe provincii, până ce la locul ce-l tractăm precum și la VI. 9. Asia vine înainte ca o provincie lângă altele.

i) Din Frigia; o țeară lângă Hellespont în Asia mică. Locuitorii acestei țări au fost Greci, cari au fost sub stăpânirea persică, macedonică și romană. Acum țeara este sub mohamedani. De notat este, că în țeara aceasta era în us cultul zeiței Cibeles, personificarea naturei fructifere.

j) Din Pamfilia, o provincie în Asia mică lângă marea mediterană.

k) Din Egipt. Pământul din nordostul Africei dintre deșertul libic și sinul arabic e cunoscut sub numele Egiptul, sau Egiptul. Țeara aceasta nu este decât numai o vale, valea Nilului, carea în partea sa sudică este țărmurită de două catene de munți înșirați paralel de o parte și de alta. Nilul, căruia are să-i mulțamească esistența, o precurge în întreaga ei lungime dela sud spre nord. Îndată cât ese riul acesta dintre munții amintiți, pe lângă Cairo, se desparte în două brațe, numite cel de către răsărit brațul dela Damiette, cel de către apus, brațul dela Rosette. Mai apoi se varsă în marea mediterană. Cu marea aceste brațe formează

un triunghi. De formă triunghiulară este deci și pământul pe carele îl încungiură. Aceasta parte din Egipt încungiurată de mare și de cele două brate ale Nilului se numește și delta de după forma literei grecești delta = Δ (*A*).

Egiptul nu ar fi altă decât un deșert precum este deșertul libic din apropierea lui și cel arabic, dacă n'ar fi Nilul. În Nubia de sus și în munții Abisinie, unde se află cele două izvoare ale Nilului, se varsă mulțime de ploă în toată primăvara, ceea-ce face ca apele riului acestuia se crească neconținut. În Septembrie ajungând în Egipt, es de regulă din albia lor și inundază întreaga țară. Retrăgându-se lasă după sine un noroiu foarte fertil, carele pentru egipteni este o mare binecuvântare.

Egiptenii vechi după Herodot erau împărțiți în caste, anume: preoți, ostași, luntrași, tâlmaci, păcurari și purcari. Castele aceste erau strins deosebite unele de altele și nu era permis să treacă cineva dintr'o castă într'alta. Iosif a putut se între în casta preoților, cea mai de frunte dintre toate, numai în urma serviciilor foarte însemnate prestate regelui prin exploatarea situației în favorul coroanei (Moise 47. 26) și după ce s'a înșurat cu o fată a preotului Potifera (I. Moisi 41. 45.). Zoismul era religiunea egiptenilor, se închinau adică la animale, cari reprezentau zeii lor și dintre cari țineau câte un exemplariu viu în templele lor. Zeul Osiris era reprezentat printr'un taur numit Apis, cară zeul Amon printr'un berbec.

Egiptenii au fost guvernați de regii lor proprii indigeni, până la Psamenit. Cambises din Persia, fiul nedemn al marelui Cyrus, a înșins pe Psamenit și i-a luat tronul și țeara. De atunci a ramas Egiptul sub stăpânirea persică până la Alexandru cel Mare, carele înfrângând puterea persilor l-a încorporat imperiului seu. După moartea lui Alexandru, generalul dânsului Ptolomeu a devenit rege în Egipt. Dela urmașii lui Ptolomeu l-au luat Romanii. Cu împărțirea imperiului roman în cel de răsărit și de apus, Egiptul a ajuns sub stăpânirea împăraților bizantini, dela cari în anul 638 l-a cucerit Amru, beliducele califului Omar, decând apoi se află tot sub stăpânirea mohamedană.

l) În părțile Liviei cele de cătră Chirini. Livia = Libia s'a numit mai înainte Africa de meazănoapte. Acum se numește așa deșertul dintre Egipt și Fezzan.

Chirini = Cirene, capitala țerei Cirenaica din Africa acum Barca, pe coastele mării mediterane spre apus dela Egipt și spre nord dela Libia. Limba despre carele este deci vorba aci este aceea a locuitorilor Libiei și anume a celor, cari se mărgineau cu statul Cirenaica.

m) Romanii s'au numit locuitorii Romei, a cetății eterne, fundate de Romul în anul 753 ori 754 înainte de Christos pe malul Tibului în Latium, în mijlocul Italiei. Dela întemeierea ei până la anul

509 înainte de Christos Roma a fost guvernată de regii sei sub cari și-a supus unele popoare învecinate. După detronarea ultimului lor rege Tarquinius Superbus (510), Romanii și-au ales forma de guvernare republicană, carele a durat până la anul 30 înainte de Christos. Republica romană condusă de un senat și doi consuli a cucerit încet cu încetul Italia întreagă și toate țerile din prejurul mediteranei, încât ajunsese să fie Doamna întregii lumi cunoscute pe atunci și să dicteze legi la popoare îndepărtate și puternice.

În anul 30 înainte de Christos forma de guvernare republicană a fost schimbată cu imperiul. Octavian supranumit August, a fost primul imperat roman. În decursul domniei sale s'a născut Domnul nostru Isus Christos (Luca II. I.). Nu este aici locul a înșira cu numele pe toți imperatorii, cari au urmat lui August pe tronul Cesarilor. Ajunge să scim, că Palestina era pe timpul acesta sub stăpânirea romană, că întră limbele, ce le vorbeau apostolii după pogorirea Duhului Sânt, era și cea romană, și că imperăția romană puternică la anul 476 după Christos a încetat. În timpul apostolilor au fost în Italia și Iudei, dar și proseliți, adică oameni trecuți la iudaism precum se vede din versul acesta.

n) Criteri, s'au numit locuitorii insulei Creta, astăzi Candia, din marea mediterană. Limba acestora a fost cea grecească și de această limbă este vorba aici.

o) Arapi, locuitorii Arabiei, unei mare peninsule din Asia, situată la partea sudvestică a continentului, între sinul persic, marea roșie și cea arabică. Arabia este o țară muntoasă și plină de deșerturi. Locuitorii ei sânt Arabi, Turcomani, Armeni, Iudei etc. Arabii formează populațiunea prevalentă. Ei sânt un popor iubitoriu de libertate și curajos și duc sub emirii lor o viață mai mult nomadă.

Arabia este leagănul Mohamedanismului ori Islamului. Legele aceasta a fost dată Arabilor de Mohamed, un bărbat născut în Mecca în anul 571, mort în Medina la 632. Coranul, cartea religiunii lui Mohamed, învață a crede într'un Dumnezeu adevărat atotputernic și atotștiitoriu, susține ca Mohamed este profetul lui și afară de învățaturile dogmatice mai cuprinde în sine și legi fundamentale de stat. Tot coranul prescrie credincioșilor lățirea religiei prin sabie și foc și promite ceriul fie-cărui ostașiu, carele cade în bătălie pentru legele sa.

Mohamedanii numeră anii dela fuga lui Mohomed dela Mecca la Medina, carele s'a întâmplat la anul 622. Acest an este deci anul întâiu al lor, dela carele numeră încoaci.

12. „Eiar toți s'au spăimântat și se mirau zicând unul cătră altul, ce va să fie aceasta.“

Toată adunarea oamenilor, ce erau de față când apostolii vesteau în diferite limbi măririle lui Dzeu, s'au spăimântat sciind că apostolii nu sânt nescari oameni învățați, ci nisce simpli pescari, cari nu au

avut ocaziune a învăța limbă străină. Mulțimea își espeimă deci mirarea prin cuvintele: ce se fie aceasta?

13. „Eară alții ziceau batjocurindu-i: Sânt plini de must“.

Alții dintre cei prezenți își băteau joc de apostoli, zicând că sânt plini de must = vin dulce = pelin = sânt beți.

14. „Eară Petru stând cu cei unsprezece și-a redicat glasul seu și le-a zis: Bărbați iudei și toți cari locuiți în Ierusalim, aceasta se vĕ fie voanĕ sciut și ascultați cuvintele mele“.

St. Apostol Petru începe să vorbească mulțimei adunate și în exordul (introducerea) cuvântării sale o îndeamnă să-l asculte.

15. „Căci acestia nu sânt beți precum vi se pare, fiind-că este al treilea ceas din zi“.

Petru spune adunării că Apostolii nu sânt beți precum li-a plăcut unora a zice, fiindcă e prea de dimineată adecă abia al treilea ceas din zi.

Iudeii împărțiau ziua în 12 oare, precum vedem aceasta la Ioan XI. 9: „Au nu sânt 12 ceasuri în zi?“ oarele le socoteau dela faptul zilei până la apunerea soarelui. Ceasul al treilea corespunde ceasului al 8-lea al nostru de dimineată.

16—21. „Ci aceasta este, ce s'a zis prin prorocul Ioil: Și va fi în zilele cele de pe urmă, zice Dzeu, eu voiu turna din Duhul meu peste tot trupul și fiil vostri și fetele voastre vor proroci, și tinerii vostri vor vedea vedenii și bătrânii vostri vor visa visuri. Încă și peste slugile mele și preste slujnicile mele voiu turna întru acele zile din Duhul meu și vor proroci. Și voiu da minuni în ceriu și semne pe pământ jos; sânge și foc și fumegare de fum. Soarele se va întoarce întru întunec și luna în sânge, mai nainte până ce nu va veni ziua Domnului cea mare și luminată. Și va fi că tot cel ce va chema numele Domnului se va mântui“.

Spre a demustra adunării că apostolii nu sânt beți, Petru le spune că a sosit timpul prezis de prorocul Ioil cap II. vers 28. 29. Că adecă Dzeu va turna din duhul preste dênșii și le va da darul prorocirei. Minunile în ceriu și semnele pe pământ din prorocia lui Ioil se referesc la restignirea D-lui Christos, căci după cum ne spun evangelistii la restignirea D-lui soarele s'a întunecat etc. Ioil, fiul lui Petuel, este unul dintre cei doisprezece proroci mici. Timpul activității sale nu se poate staveri cu precisiune.

22. și 23. „Bărbați israilteni ascultați aceste cuvinte, pe Isus Nazarineanul, bărbat dela Dzeu arĕtat la voi cu puteri și cu minuni și cu semne, cari a făcut Dzeu printr'ĕnsul în mijlocul vostru, precum și voi sciți; pe acesta, fiind predat după sfatul cel dețermurit și după mai nainte sciința lui Dzeu; luându-l, prin mânele celor fărădelege restignindu-l l-ați omorit“.

Apostolul vestese celor prezenți, că iudeii precum era mai nainte hotărit dela Dzeu (psalm. XXII. Isaia LIII.) au omorit prin mânele celor fără de lege pre Isus Nazarineanul bărbatul, carele cu putere dumnezească a făcut semne și minuni întrĕ dênșii precum chiar și cei ce sânt de față.

Că Isus a făcut semne și minuni ne spune evangelia la nenumerate locuri, ne spune însĕ și Nicodim când zice cătră Christos: „Ravvi! scim că ai venit dela Dzeu, că nimene nu face aceste semne, cari le faci tu, de nu va fi Dzeu cu dĕnsul.“ (Ioan III. 2.)

Nazarinean s'a numit Isus dela orașul Nazaret din Galileea, unde a locuit Iosif cu Maria, după ce au fost rechemăți din Egipt. (Mat. II. 23.)

(Va urma).

O călătorie în satele românesce din Istria,

de

Teodor T. Burada.

(Urmare.)

Tipul și portul lor.

Bărbații în genere umblă cu pĕrul tuns și barba, precum și mustețele rase; rare-ori întălnesci vr'unul, care se poarte barba sau mustețele nerase.

Înfățișarea fie-cărui Român istrian are caracterul cel mai mai viu al rasei latine și în special al Românilor din România liberă. Ochiul lor sânt mai mult negri, ageri și mari. Pĕrul și sprincenele mai totdeauna de culoare neagră, nasul drept, fața le e bine conformată, frumoasă cu un aer inteligent. Sânt sprinteni, voioși și repede pricepători.

Mulți dintre bărbați poartă câte un cercel la o urechie.

Femeile sânt hazlii și le place să spună cuvinte glumețe. Oamenii drepti, neșelători și care își țin cuvântul față cu ori-cine.

Bărbații poartă pe cap de obicei pălărie neagră de stofă, numită *coromac* sau *comanac*. Flăcăii le împodobesc cu pene de păun și cordele roșii, precum și cu flori naturale.

Atât bărbații, cât și femeile poartă *opinci*. Cămeașa le e albă fără înflorituri.

Preste cămeașă bărbații poartă o jiletă numită *Crujat* și un mintean, pe care-l numesc *coretu*, făcut de stofă de suman tot fără înflorituri.

Pantalonii lor sânt lungi și strâmți de suman alb.

Pentru vremi rele ei poartă o manta numită *halea*, în forma chebei ciobanilor dela noi, ear' la gât pun o eșarpă de lână, pe care o numesc *fașă*.

Femeile poartă pe cap un tulpan, numit *fațola*.

Pĕrul fetelor e împletit în cosițe.

În timpurile vechi, după-cum spun bătrânii, femeile purtau fes alb pe cap.

În comuna Jeiane, femeile poartă cămeașă scurtă, abia trece de genunchi, restul piciorului e acoperit cu

cioreci ce-î numesc *bicivele* și legate cu călțavete numite *podvezi*. Preste cămeașe au rochie numită *barhan*, de materie colorată. În spate poartă un suman de culoare ca și la noi, însă fără mâneci, preste care se leagă cu brâu roșu.

În finele acestei scrieri alăturăm mai multe gravuri reproduse tocmai după nisco fotografiile ce mi-am procurat din Triest și care reprezintă costumele cele mai obișnuite ale Românilor istrieni.

E de notat însă, că cu greu se pot face fotografiile lor, deoarece ce există credința în acești locuitori, că nu e bine să se lase a li-se lua chipul, căci mor îndată sau li-se întâmplă mari nenorociri.

Datini.

La Anul-Nou. În ziua de Anul-Nou mai mulți băieți merg prin sat în cete pe la casele locuitorilor cu *colinda* (colinda), pocnind din sbice, sunând din clopoțel și zicând către gospodarul (domnul) casei *să miravai* (să trăiesci), când tot atunci îl samănă aruncând peste el grâu, precum se obișnuiesc și pe la noi în ziua de Anul-Nou. Aceste datine se păstrează mai mult în comuna Jeiane.

La nașeri. Când se naște vre-un copil i-se pune în gură o bucăciă de măr muiat în vin, ca să fie voinic și vesel. Se implântă în pragul ușii un cuțit și se pun în leagăn două ace, pentru-ca, după credința lor, să se impedeze strigonii, să nu se apropie să iee copilul.

Când se scoate copilul din casă spre a-l duce la biserică să se boteze, se umple un paneriu cu de ale mâncării și se duce cu copilul, ca vieța pruncului să fie îmbelșugată.

La nunți. Părintele băiatului, care e hotărât a se căsători, însoțit de un neam de aproape, merge în zi de Duminecă la părinții fetei de o cere în căsătorie, după-ce mai întâiu se înțelesese între ei.

Înainte de a intra peșitorii în casă este obiceiul, ca ei să zică cu vocea tare următoarele: *Noi verit-am întrebă voastră postenu feată după nostru feșior, se v'ați o dă acum lire, să ne, mergem rentie.*

Cei din casă răspund:

Veriți în casă.

După-ce peșitorii intră în casă, vine mama cu fata și cu două flori și le pune pe *comanacul* (pălăria) unui din cei doi peșitori, apoi le pune *misa* (masa) și *merindează* (măncă) de obicei caș, ove (oau) și carne. Pe urmă închină pahare cu *vir roșiu* (vin roșu) și *oab* (alb).

Dela peșite până la nuntă trebuie să treacă cel puțin o lună.

Zestrea fetei constă din lucruri de ale gospodariei*) pusă toată într'o ladă, afară de așternut. Lada cu zestrea miresei este dusă la mire cu carul cu doi boi, cu o seară înainte de nuntă. Pe ladă se pune un colac, o batistă și o părechie de călțuni, pe care le ia *comparele* sau *diverul* (nănașul) ce întovărășesce pe mireasa la biserică, atunci *diverul* dăruiesc miresei doi sau trei bani de argint, care mai de ordinariu sînt florini.

*) Economia de casă.

În ziua cununiei, care de ordinariu e Dumineca, mireasa rămâne neîncălțată și așteaptă pe nănaș, care îi aduce ca dar o părechie de călțuni, în lăuntru cărora pune un florin de argint. Mireasa apoi se încalță îndată cu acei călțuni, după-ce scoate florinul, și se gătesce de nuntă.

Ea pune pe cap flori albe de câmp sau artificiale; se îmbracă cu rochie albă și pune un vâl alb pe cap. La eșirea din casă lăutarii o așteaptă în curte și încep îndată a cânta*).

Când pornesc nunta la biserică pe mireasă o însoțesc *comparele* sau *diverul*, ear' pe mire îl duce *comare* sau *diverita di anelo* (nununul și nuna).

Flăcăii pocnesc din pistoale pe tot drumul nunții spre biserică, ear lăutarii cântă din *foale* și *supele*.

Tot atunci se duc trei colaci, din care unul se dă la *preot* (preot), altul la cel-ce trage clopotele și al treilea se aruncă în sus preste cap, când atunci feciorii și fetele ce merg cu nunta se ațin, care de care să-l prindă, și cine-l prinde, rămâne al lui. Aceasta se face pentru ca mirele și mireasa să fie fericiți în traiul lor.

În biserică, când mirii stau ingenuchiați înaintea altariului, mirele ia o parte din rochia miresei și o pune sub genunchi; asta în credință, că el va stăpâni în totdeauna pe femeia lui.

După citirea cununiei se dă preotului *doe galire*, (două găini). Când ese nunta din biserică și pornesc la casa miresei, lăutarii întonează un alt cântec numit *mantignada*.

Ajungând nunta la casa miresei, se pun toți la masă. În timpul mesei se face o colectă pe la meseni pentru fașa și cămeașa pruncului ce se va naște, după cum spun ei. Cei mai cu dare de mână dau câte o monedă de argint, ear cicalați bani mărunti de aramă.

Seara se face *ciră* (cină), *doe ure* (oare) după-ce *cade* (apune) soarele.

Înainte de a se mântui cina, se aduce pe o farfurie două bucăți de pâne muiată în vin și o pânză albă. Această pânză o țin dinaintea feței lor mirele și mireasa, spre a nu li-se vedea fața, și în dosul ei mănâncă pânea muiată în vin fără să-î vadă nimene.

Seara, când mireasa merge dela casa părinților la casa mirelui întovărășită de nuntași, un om mai bătrân duce cu densusul un bucal cu vin și pe drum dă de beut la toți.

Ajungând mireasa cu mirele la noaua sa locuință, găsesce poarta închisă. Atunci cel mai bătrân dintre nuntași bate la poartă și zice: *Noi verit-am la voastră casă postenu (cinstită), v'zut-am sfitlost (lumina), iesmo putniți (sîntem drumeti), v' rugăm lăsați-ne în casă, nu putem merge rentie (înainte), că mare nevreme (timp rău).*

Cei din casă răspund:

— *N'arem loc, arem o muliere în pat de rejenghe (gata să nască) nu v' primim în casă.*

Acei din afară răspund:

*) „Românul“, din care luăm această caletorie, publică și notele melodiilor, care noi însă din considerațiuni tehnice nu le putem reproduce.
Red. „F. D.“

Cu ce trebuie să consune această sumă?

Cu suma rubricii a 25-a din socoată.

13. 1. Până la finea anului 1890 pasivele bisericii fac suma de 2628 fl. 67 cr.

2. Din aceste pasive înse
s'au solvit de tot suma

de 1679 „ 67 „

Deci cu finea an. 1890

mai rămâne ca pasive

suma de 949 fl. — cr.

Cu ce trebuie să consune această sumă?

Cu suma rubricii a 26-a din socoată.

Repetițiuni.

14. Spre ce scop servește socoata bisericii?

15. Cum se compune socoata bisericii?

16. Când se compune socoata bisericii?

17. De unde se estrag datele pentru socoata bisericii?

18. Cum ne putem convinge despre aceea, că oare bună-l socoata bisericii? (Va urma.)

ad Nr. 1859. O. de E.

A v i s !

Se aduce la cunoștință publică, cum-că cu 1. Octomvrie 1891. se începe în pădurile „Comunității de avere“ folosirea de jîn.

Se observă totodată, că și provincialiștii, cari se vor însinua, pot căpăta licența recerută pentru amintitul scop dela respectiva foresterie a „Comunității de avere.“

Caransebeș, în 12. Septemvrie 1891.

Oficiul de economie

al Comunității de avere a fostului regiment confinar romano-banatic Nr. 13.

Alumneul rom. gr. or. din Timișoară.

Pentru sprijinirea alumneului român din Timișoară au încurs până astăzi următoarele contribuiri: George Traila paroch gr. cat. în Timișoara 20 fl. Ilie Baia paroch în Barateaz 11 fl., George Magdi proprietariu în Mehala 5 fl., Nicolae Goțiu paroch în Petroman 1 fl., Ioan Gruescu învățătoriu în Cecza 3 fl., Voicu Hamsa protopop în Lipova 5 fl., Aurel Popescu notariu comunal în Berceșu 10 fl., Nicolae Rancu, proprietariu în Murani 5 fl., Dimitrie Iorga paroch în Ghilad 3 fl., Moise Dobosșan proprietariu în Mehala 3 fl., Petru Dragan învățătoriu Săn-Mihailul rom. 7 fl., Emanuil Ungurian advocat în Timișoara 10 fl., Petru Anca paroch în Maiere 1 fl., Georgiu Crăciunescu protopop în Belințiu 1 fl., Ioan Marcu învățătoriu în Bocșa-Mont. 2 fl., Aureliu Dragan adm. protopopesc în Ciacova 1 fl., Georgiu Tomi inv. în Cuveșdia Ioachim Boncea inv. în Giroda 1 fl., Samson Tomescu inv. în Bazos 1 fl., Ioan Clombeșiu inv. în Feulak 1 fl., Damaschin Gherga inv. în Belinț 50 cr., Virgil Amandia inv. în Ictar 1 fl., Lucian Șipețian preot în Chisetu 1 fl., Constantin Pava inv. în Belinț 50 cr., Petru Aga inv. în Budinț 1 fl., Simeon Andron inv. în Sarafola 1 fl., Jica Ungurianu econom în Chinez 1 fl., Valeriu Ghilezan inv. în Ecica 1 fl., Teodor Jurma preot în Săn-Mihailul român

1 fl., Antoniu Minișian inv. în Săn-Micleușul-Mare 60 cr., Mihailu Vulpe inv. în Iadani 50 cr., Iosif Nisiu inv. în Margine 1 fl., Georgiu Minișian inv. în Cenadul sêrbesc 40 cr.

Timișoara în 8. Septemvrie 1891.

Ioan Bandu,
cassariul alumneului.

Varietăți.

Prea Sântia Sa D. Episcop diecesan, Nicolae Popea, pleacă astăzi Duminecă cu trenul de 3 oare după amiază la Băile-Erculane.

Sântirea Casei diecesane. Casa diecesană de nou zidită din strada principală s'a sântit erî Sâmbătă. Sântirea a îndeplinit-o Părintele Protopresviter Andreiu Ghidiu, fiind de față P. S. S. D. Episcop diecesan, *Nicolae Popea*, membrii consistoriali, corpul profesoral și elevii dela amendoane institutelor diecesane cel teologic și cel pedagogic.

Traetul de sus al acestei case este merit pentru aceste done institute diecesane. Din acest motiv P. S. S. D. Episcop după îndeplinirea actului sântirii (în o cuvântare cu privire la scopul edificiului, făcând cu pietate amintire de însemnătatea edificiului vechiei reședințe episcopesci, unde au fost pan' acuma aceste institute, care reședință este martor viu al existenței episcopiei Caransebeșului încă din timpurile cele mai îndepărtate, apoi adresând profesorilor cuvinte de încurajare și elevilor sfaturi și povețe părintesci, punându-le acestora la inimă, ca prin diligență asidnă întru învățatură și prin purtare morală esemplară, să se arete mulțămitori și vrednici de jertfele ce le aduce biserica pentru dênșii.

Avis pentru public. În urmarea noilor uși fără bilet de 10 cr. de persoană, nu este ortat a intra pe peronul garei drumului de fer. Aceste dispusecțiuni s'au dovedit de necesarii spre a delătura pericolul ce se poate nasee din inbulzala publicului pe peron, precum era să întemple mai deunazi aici, când o mamă cu copilul în brațe era să ajungă sub roatele locomotivului, dacă diregătorii dela drumul de fer nu erau destul de curagioși și de energici, ca să delătore pericolul.

Licitațiune minuendă.

Pe baza incuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan ddto 22. Iulie 1891 Nrul 2070 S. se escrie licitațiune minuendă pentru edificarea de nou a scoalei confessionale gr. or. rom. din *Gattaia*, protopresviteratul Vêrșetului cu prețul esclamarii de 2380 fl. 66 cr. v. a. în care sumă se compută și tot materialul cuviincios.

Planul și specificațiunile se pot vedea în fie-care zi la președintele comitetului parochial.

Licitațiunea minuendă se va ținea *Luni în 9/21. Septemvrie 1891.* la 10 oare nainte de amiază în *Gattaia*.

Întreprinzătorii, cari doresc a primi această lucrare sânt invitați a se presenta în această zi în comună, unde li se vor face cunoscute condițiunile acestei lucrări, și la începutul licitațiunii vor depune un vadiu de 10% în bani, care vadiu în cazul primirei lucrului va rămânea depus în lada bisericii până la finirea și colaudarea lucrului îndeplinit.

Resultatul licitațiunii intră în putere de drept numai după aprobarea lui din partea ven. Consistoriu diecesan al Caransebeșului.

Gattaia, din ședința comitetului parochial ținută la 20. August 1891.

[54] 3—3

Georgiu Gașpar,
paroch, președ. comit. paroch.

Tanasie Miuja,
notariul comit. parochial

Editura Librăriei NICOLAE I. CIURCU, Braşov.

Cărţi şcolastice

pentru şcolile populare **aprobate** de Înaltul Ministeriu reg. ung. prin ordinaţine ministerială, parte de Veneratul Consistoriu Archidiecesan din Sibiu, de Veneratul Consistoriu diecesan din Caransebeş şi de „Reuniunea învăţătorilor români din diecesa Aradului şi ţinutul Selagiului:

- Abecedar** sau întâia carte de citire, întocmit de *Mai mulţi prietini ai şcolii*. Ediţia II. legat . 20 cr.
A doua carte de citire pentru anul al II. (s. III.) de şcoală; întocmită de „*Mai mulţi prietini ai şcolii*“ Ediţia II. legat 28 cr.
Abecedar sau Antăia carte de citire şi scriere, pentru **Învăţarea limbei magiare de Francisc Kócs**, inspector şcolariu şi consilieriu reg. şi *Ioan Dariu* învăţătoriu. Preţul legat . 20 cr.
Dariu I., Elemente de Fizică, cu mai multe figuri. Preţul legat 30 cr.
 — **Geografia patriei** şi Elemente din Geografia universală. Cu 36 figuri împreună cu mapa Ungariei. Ediţie nouă, Preţul legat 35 cr. broş. 20 cr.
 — **Istoria patriei** şi Elemente de istoria universală tractată după metoda biografic. Cu portrete. Ediţia II. Preţul legat 25 cr. broş. 20 cr.
Georgescu I. Curs practic de economie, cuprinzând noţiuni despre: **Grădinarit, economia câmpului, vierii, cultura pădurilor, creşterea vitelor, stupărit şi cultivarea vermicilor de mătase**, pentru şcolile populare. Ediţia II. cu 50 figuri 25 cr.
 * **Ilasievič Ipol., Curs metodic de Istoria naturală**. Ediţia II. cu ilustraţiuni 30 cr.
Pop Maxim, prof. Manual de gramatica limbei române pentru şcolile populare în trei cursuri. Ediţia II. revizuită. Preţul legat 30 cr.
Dariu I., Gramatica limbei româneşti. Cursul I. Ediţia II. Preţul 25 cr.
 * **Popea I., Religiunea creştină**, pentru şcolile primare. Ediţia VI. 12 cr.

NB. Aceste cărţi şcolastice se pot folosi de către domni învăţători în toate şcolile populare din patrie, fără de nici o responsabilitate, fiind aprobate de Înaltul Ministeriu şi fiind totodată bune şi ieftine.

Acum de curând au apărut:

- * **Istoria biblică** a vechiului şi noului testament în versuri, ilustr. cu 108 icoane frumoase. Preţul 12 cr.
Istoria Biblică a vechiului şi noului testament, întocmită mai ales pentru tinerimea din şcolile populare române de *George Ludu* preot şi *Ioan Dariu* învăţătoriu, ilustrată cu mai multe icoane. Preţul 30 cr.
Antăia carte de citire cu deprinderi şi reguli gramaticale pentru **învăţarea Limbei germane** în şcolile populare rom. întocmită de *I. Dorcă*, director şi inv. Preţul leg. . 25 cr.

A eşit de sub tipariu:

- Curs practic de Aritmetică** pentru şcolile populare în trei părţi, pentru şase ani de şcoală, întocmit de *Prof. Arseniu Vlaicu*.
Carte lucrată pe baza celor mai bune manuale şi principii pedagogice moderne, întocmită după un sistem nou cu ilustraţiuni intuitive.
CARTEA POPORULUI: Carte de citire compusă pentru anii din urmă ai şcolii primare, pentru şcolile de repetiţie, şcoli civile etc. de *Ioan Pop-Reteganul*.
Istoria Universală pentru gimnaziu, şcoli reale, preparandii, şcoli civile cu mai multe ilustraţiuni, Vol. I. Evul vechiu, de *Prof. V. Goldiş*. Preţul fl. 1

Sub tipariu este:

- Gramatica română**, pentru şcolile populare: Partea I. „**Etimologian**“, de *P. M. Liuba*, inv.
 Aceste cărţi se află de vânzare în principalele Librării.

Cu deosebită stimă

Nicolae I. Ciurcu.

* Aprobă şi de V. Consistoriu din Caransebeş.

